

פחד דוד

פרשת
מקץ

כ"ח כסלו
תשע"ה

746

י"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומשה" ישראל

בנשיאות בנש"ק מורנו ורבנו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

בן הצדיק המלובן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלובן רבי חיים פינטו זיע"א

ירושלים תל אביב חיפה באר שבע

16:03 | 16:17 | 16:06 | 16:21

הדלקת
נרות

17:19 | 17:20 | 17:18 | 17:22

מוצאי
שבת

17:52 | 17:52 | 17:52 | 17:57

רבינו
תם

משכיל לדוד

הדרך להקל מעול הגלות

על לימודו כי אחרת היה שוכח, ועמלו בתורה נתן לו את הכוח להתמודד עם הקשיים. לעומת כן אדם המאבד את התקווה לישועה ומזניח בקרבן את הצפייה לביאת משיח גואל צדק או שהוא מתיימש מישועה לכל צרה שיש לו, הרי שבכך הוא מכניס עצמו לגלות כפולה שהרי היא כגלות בתוך גלות, שמתוך שנוטש הוא את דרך התורה והמצוות, מאבד הוא גם את האמונה והצפייה לגאולה שלימה וכך נמצא שמכניס הוא עצמו עמוק יותר בתוך עול הגלות.

מחקרים רפואיים מגלים שתקוות החולה להתרפא מחוליו מגבירה את סיכויי ההחלמה, לעומת אדם השקוע בעצב ודכדוך אשר כתוצאה מכך מחלתו מתגברת עליו ביתר שאת ורק נס יכול לרפאותו ולהוציאו מן המצב בו הוא נתון. וכגון זה אם ברצוננו לזכות לגאולה השלימה, וגם ברצוננו להשכיח מעלינו את הקשיים והצרות, יש לנו לדבוק בתורה הקדושה שהיא כסם חיים לנפש עייפה, ומתוך שהאדם יהיה עסוק בדברי התורה, ראשו וליבו לא יהיו נתונים עוד לסבל הנמצא במנת חלקו וכך נמצא שמקל הוא מעליו את עול הגלות. והנה אין הדבר כן אצל אדם המפנה עורף לה' ולתורתו ורחוק הוא מכל תקווה ואמונה לגאולה, התנהגות זו גורמת לו להעמיק יותר בחולי הגלות ומביא הוא עליו גלות נוספת שהיא כגלות בתוך גלות.

יוסף הצדיק למרות היותו מנודה בקרב אחיו ומרוחק מבית אביו, לא איבד את התקווה להיושע, אף לא לרגע קטן, ולכאורה מצבו הקשה של יוסף בו היה נתון בתוך הבור ובעד במצרים ולאחר מכן בתוך הכלא, היה יכול לגרום לו ליפול אל תוך זרועות הייאוש, אך יוסף הצדיק לא נכנע לעצת יצרו שניסה בכל כוחו להפילו אל הייאוש, אלא אזר כוח בנפשו והאמין באמונה שלימה שעוד יבוא היום בו יתהפך עליו גורלו ויזכה הוא לצאת מאפילה לאורה.

ונראה לומר שפרשה זו נקראת בימי החנוכה היות ויש קשר ממשי המחבר בין שניהם. שהרי מובא במדרש (ב"ר פ"ב, ד) שהפסוק "וחושך על פני תהום" נאמר על מלכות יון שניסתה להחשיך את נשמתם של ישראל ולהרחיקה מה' יתברך. מלכות יון שונה היא משאר המלכויות ששלטו ושעבדו את עם ישראל, שבעוד כל הגויים חיפשו להשמיד את הגוף ולכלות את ישראל מבחינה פיזית, מלכות יון לא חיפשה לאבד את הגוף, אלא רצונה היה לכבות ולהחשיך את הרוח על ידי קירור הנשמה בעבודת ה' והכנסת ספקות לגבי הגאולה. מלכות יון חיפשה לאבד כל סממן של יהדות מקרב עם ישראל ומשום הכי הכניסו צלם בהיכל, חיללו את המקדש וטימאו את שמניו, לפי שידעו היוונים שבית המקדש הינו מקור הקדושה והחוט המקשר בין עם ישראל לבוראו, ובשעה שבית המקדש נטמא לא יוכלו עם ישראל להדליק את המנורה במקדש ולעבוד את ה' בקדושה וטהרה, דבר אשר יגרום להם להתרחק מה' ומתורתו ולחבור לתרבות יון, רחמנא ליצלן.

"זיהי מקץ שנתיים ימים ופרעה חלם והנה

עומד על היאור" (בראשית מא, א)

במדרש רבה נאמר; "הזא הוא דכתיב (איוב כח, ג) קץ שם לחושך. זמן נתן ליוסף כמה שנים יעשה בחושך ובאפילה בבית האסורים. כיון שהגיע הקץ. מיד - ופרעה חולם."

ונראה לבאר את דברי המדרש. הנה מצינו שלכל דבר בעולם, בין אם הוא טוב ובין אם הוא רע, יש לו גבול וסוף. הקב"ה נתן בעולמו חוק וזמן אשר מעמידים את האדם על כך שעליו לקיים את המוטל עליו בזמן הקבוע והמיועד לכך ואם לא יעשה את החיובים והמצוות שניתנו לו, יאבד הוא את הזמן הראוי לכך ונמצא שחיסר את המצוות מידי. וזהו שאמר שלמה "לכל זמן ועת לכל חפץ" (קהלת ג, א), ומשמע שלכל דבר על פני תבל יש את הזמן הנכון והראוי לו. וכשם שהתורה ציוותה על האדם לקיים את מצוותיה בזמן המתאים להן, כך גם לייסורים הבאים על האדם יש גבול וקץ וכאשר הייסורים השלימו את מטרתם והביאו תיקון לאדם, אזי הקב"ה ממחר להסירם באותה מהירות שבה הם באו על האדם.

מצינו ביוסף הצדיק שהיה יושב בבית האסורים בארץ מצרים שנים רבות, אך כאשר החליט הקב"ה שהגיע הזמן לגאולו ולפדותו ולהוציאו מאפילה לאורה, מיד הביא חלום על פרעה אשר סובב בסופו של דבר את גאולתו של יוסף ומינויו למלך על מצרים כפי הנאמר (בראשית מב, ו) "ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ". וזהו אם כן פירוש האמור במדרש רבה, שבהיות ולכל דבר יש קץ וסוף כפי שהקב"ה שם קץ לחושך ששרר בעולם לפני שנברא. על כן הגיע גם הקץ לסבלו של יוסף בזה שפרעה חלם את חלומו, וניזקק לפתחו של יוסף ומתוך שהכיר בחכמתו הרבה, מינה אותו למלך על מצרים.

ומעניין זה למדים אנו את דברי חז"ל (ברכות י, א) שאפילו חרב חדה מונחת על צוארו של אדם אל יתיאש מן הרחמים, וזאת משום שסוף הקץ לבוא ולגאול את האדם מצרותיו. ואף עתה כאשר מצויים אנו בגלות ואויבינו מקיפים אותנו מכל עבר וזוממים המה לכלותנו, הייסורים מתרבים מיום ליום, ואנה אנו באים, על אף זאת חלילה לנו ליפול לתוך זרועות הייאוש, צריך לדעת שלכל גלות יש קץ וסוף ואף על פי שמשחי צדקנו מתמהמה, עם כל זאת יש לחכות לו בכל יום שיבוא.

ואמנם למרות סבל הגלות, ישנה אפשרות להמתיק את המציאות המרה ולהקל מעלינו וזאת על ידי שהאדם יפיח בקרבו רוח של תקווה ויאמין הוא בכל ליבו שיבוא היום בו יגאל אותנו ה' מכל צרותינו וישם קץ וגבול לייסורי הגלות. וכיצד יגיע האדם לדין תקווה זו, על ידי שיתחזק בלימוד התורה וקיום מצוותיה, דבר אשר בכוחו להתכנס תקווה בלב, להשכיח מעט את הקושי והכאב ולהעצים את האמונה לגאולה שלימה. וכמו שאמרו חז"ל (עי' תנחומא יגש יא) שיוסף לא שכח את תלמודו, וברור הדבר שחזר

הילולא דצדיקיא

כח - רבי עזרא חמוי

כט - רבי ישראל פרידמן

ל - רבי דוד אופנהיים

א - רבי יאיר חיים בכרך
מח"ס שו"ת "חוות יאיר"

ב - רבי יצחק ב"ר יהודה
אברבנאל

ג - רבי חיים שמואלביץ
ראש ישיבת מיר

ד - רבי שאול דוויק הכהן

המעוניין לקבל את העלון בדוא"ל
ישלח הודעה: p@hpinto.org.il

העלון מוקדש לעילוי נשמת הקדושים והטהורים

הרב משה טברסקי הי"ד, הרב אריה קופינסקי הי"ד, הרב קלמן זאב לוין הי"ד והרב אברהם שמואל גולדברג הי"ד. במלאות 30 יום לעלייתם השמימה בטרם עת

במה מפטירין

הפטרת השבוע: "דני ושמוח" (זכריה ב-ד)

הקשר לפרשה: בהפטרה מוזכרת המנורה והנרות שראה זכריה, שהוא מענינא דיומא; הדלקת הנרות בימי החנוכה.

"לא בחיל ולא בכח כי אם ברוחי אמר ה' צבאות" (זכריה ד.ו)

מסופר על הרב מטשעבין הגאון רבי דב וינפלד זצ"ל, שטרח רבות על מנת לשחרר את בני הישיבות מחובת הגיוס לצבא.

בהזדמנות אחת ניגש אליו אחד ממפקדי הצבא ואמר לו כי למעשה אין מנוס מלגייס את בני הישיבות לצבא, וזאת מחמת הסכנות הבטחוניות האורבות למדינה.

השיב לו הגאון בדרך משל;

עגלון אחד הוביל את עגלתו העמוסה במשא כבד במעלה ההר. כשראה שהדרך קשה, כוחם של הסוסים תש ולא יכלו עוד לצעוד, החל לפרוק את המטען שבעגלה.

ועדיין המטען היה כבד מאוד, והסוסים סירבו לזוז ממקומם.

כיון שכך, החליט לפרוק חלק נוסף מן המטען. אך גם אז סרבו הסוסים להמשיך במסע.

לא התייאש העגלון והוסיף להשליך מעגלתו עוד צרור מהמטען ועוד חבילה, עד אשר לא נותר בעגלה מאומה.

כשהעגלה התרוקנה לגמרי, הסוסים עדיין סירבו לנוע.

העגלון, כפי שהבנתם, לא התייאש מהר. הוא החל לפרק את אופני הברזל של העגלה. אותם אופנים שהעגלה מתגלגלת ונוסעת על גביהם. אותו עגלון סבר לתומו שאופני הברזל מכבידים על העגלה ולכן כדאי לפרק אותם. שלא יכבידו...

הנמשל; גם אתם אמר הגאון מטשעבין לאיש שיחו - נוהגים אתם כמנהגו של העגלון התמים. הרי רק בזכות לימוד התורה של בני הישיבות יש קיום לעולם ובזכותם אתם מנצחים במלחמות. אם תגייסו את לומדי התורה לצבא, הרי זה כאותו עגלון המפרק את האופנים שבזכותם נסעת העגלה.

דע לך, סיים הרב ואמר; בלי אותם 'אופנים' (בני התורה) לא תוכל העגלה (המדינה) לנוע כלל וכלל.

שנת הארץ

מותר לקטוף פרחים כדי ליהנות מהם, אולם אין לקטוף את הפרחים באופן שיועיל לצמח. לכן יקטוף באופן שונה מהרגיל, דהיינו בשלישו העליון או התחתון של הענף.

אסור לקטוף ענף שיש עליו פירות שהתחילו להנץ, עד שהפירות יגיעו לתחילת הבשלתם - משום הפסד הפירות.

אסור להסיר מהצמחייה עלים יבשים, כיון שפעולה זו נועדה לחזק את הצמח. אולם, ענף של עץ שנתקף בתולעים - מותר לחתוך אותו כדי שלא יתפשט ויזיק לכל העץ.

מותר לגזום עצים כדי להשתמש בהם. לכן מותר לקטוף עצים להסקה, למאכל בהמה, להניח על הסוכה ולכל שימוש של האדם, ובלבד שיראה שאין כוונתו לצרוך צמיחת העץ.

במסילה נעלה

מיהו יהודי?

במראם ולנסות בכך ליהנות מאהדתם, כי הם חשים שבכך אתה מרמה את עצמך ואותם". כך אמרתי ליהודי.

מעשה נוסף ארע עימי באותו עניין כאשר באחד הימים בלכתי ברחוב פגש בי אדם ואמר לי: "שלום עליך רבי?"

הבטתי עליו והמשכתי בדרכי מבלי להשיב לו. אותו אדם נדהם מתגובתי הקרירה ורץ אחריי וקרא: "למה אתם הרבנים אין לכם דרך ארץ?"

"מה עשיתי?" שאלתי בתמימות "ולמה תאמר שאין לי דרך ארץ?"

והיהודי השיב: "אני פניתי אליך בלשון הקודש ואמרת: 'שלום עליך רבי', ואילו אתה התעלמת ממני ולא ענית לי כלל".

"נכון שפנית אלי בלשון הקודש, אולם עובדה זו אינה מציינת דבר, שכן היום גם הגויים מדברים בלשון הקודש מתוך כוונה להתלוצץ על היהודים, וכיון שחשבת אותך לגוי לא עניתי לך".

היהודי שמע את דברי נעלב ואמר: "אבל אני לא גוי, אני יהודי כמוך!"

"ואיך אדע שאתה יהודי? האם בגלל השפה שבה אתה פונה אלי? הרי כבר אמרתי לך שהיום גם הגויים יודעים לדבר בלשון הקודש. אם הייתה כיפה לראשך והיית מתנהג כיהודי, הייתי מכיר בך שאתה יהודי ומשיב לך לשלום".

כך הוכחתי אותו.

"כבוד הרב יסלח לי, אך אני מתבייש לחבוש כיפה לראשי", השיב היהודי בשפל קול.

"יהודי אמיתי אינו מתבייש ביהדותו ואינו מתחפש בצאתו מביתו עד שהוא כבר נראה גוי לכל דבר, אלא אדרבא יהודי אמיתי חש זכות עצומה להיות חייל בצבאו של ה'; ובשל כך הוא גם גאה במדיו הצבאיים - בלבשו היהודי". כך השבתי ליהודי.

בלבי תפילה ותקווה שדברי נפלו על אוזניים קשובות ויהודי זה יזכה לשנות את פנימיותו היהודית וכתוצאה מכך גם את מראהו החיצוני ויגרום בכך לקידוש שם שמים.

באחד הימים פגשתי יהודי בצרפת אשר הלך בגילוי ראש. לפיכך פניתי אליו ושאלתי אותו: "האם אתה יהודי?"

אותו אדם הביט בי בפליאה גדולה והשיב: "בודאי שאני יהודי, יהודי מאמין. מדוע כבוד הרב שואל אותי שאלה כזו?"

כמענה לשאלתו ביקשתי ממנו שיצטרף אליי בדרכי לתחנה המרכזית בליאון, שם הנחתי כיפה לראשו ואמרתי לו: "כעת אראה לך מיהו יהודי אמיתי. בוא אחרי".

היהודי המופתע צייט לדבריי ופסע לצידי ברחבי בניין התחנה המרכזית. מכל עבר החלו אנשים להביט לעברו, היו מהם שהצביעו עליו באצבע, היו שנדו לו בראשם והיו כאלו שאף התלוצצו על חשבונו.

"מה כבוד הרב עושה?" שאל אותי היהודי כשהוא המום ממעשיי; "כולם מביטים בי בבוז, לועגים לי ורומסים אותי על המראה המשונה שלי". כך אמר.

הבטתי באותו יהודי בשלוות נפש ושאלתי אותו: "מדוע אתמול לא רמסו אותך? מדוע אתמול לא ביזו אותך?"

היהודי שתק ואני השבתי:

"אתמול כשהסתובבת בגילוי ראש בין כל המון האנשים שרובם המוחלט גויים בני עם נכר - הם לא הבחינו בשונותך, דמית להם ונראית ממש כמותם. והנה היום מתברר להם שרימית אותם. הם חשבו אותך לגוי, והנה כעת מתברר להם שאתה שונה מהם בתכלית, היום אתה נראה יהודי. על התרמית הזו הם רוגזים, ולכן הם מבקשים לרמוס אותך.

דע לך שיהודי אמיתי מתנהג כיהודי ונראה כיהודי גם בביתו וגם מחוצה לו, בבחינת 'פיו ולבו שווים'. אם אתה חש שייכות לעם ישראל - עליך להיות גאה בך ו להפגין את גאוותך גם כלפי ציבור הנוכרים הסובב אותך, ואל לך לנסות להידמות להם

נצור לשונך

תולה ארץ על בלימה

פלגינן דיבורא

אם אדם מספר לחבירו לשון הרע בדבר שהוא גנאי גם על עצמו וגם על אחר, יכול להאמין לגנאי שהוא מספר על עצמו, אך לא במה שהוא מספר על אחר.

מן האוצר

מאוצרו של מו"ר הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מוסיף והולך - ציון דרך לחיי היהודי

"וירא יוסף אתם את בנימין ואמר לאשר על ביתו הבא את האנשים הביתה וטבח טבח והכן כי אתי יאכלו האנשים בצהרים". (בראשית מג, טז)

פרשת מקץ חלה כמידי שנה בימי חג החנוכה, ומצינו שישנו רמז לחג החנוכה בפרשת מקץ הנקראת בימים אלו כנאמר - "וטבח טבח והכן". המתבונן יראה שהמילים "טבח והכן" יוצרות בתוכן את המילה חנוכה, וזהו רמז נפלא לחג חנוכה מן התורה. מכל מקום יש להעמיק ולהבין את הקשר הרעיוני בין חג החנוכה לפרשת מקץ.

כידוע נוהגים אנו להדליק בחג החנוכה את החנוכייה כאשר כל יום מוסיפים עוד נר אחד על הנרות שכבר הדלקנו ביום הקודם כשיטת בית הלל (שבת כא, ב). חז"ל אומרים שמנהג זה נקבע בקרב קהילות ישראל היות והוא מעמידנו על המושג "מוסיף והולך", ודבר זה מלמדנו שבעבודת ה' אין אפשרות להתקדם פעם אחת באופן חד פעמי, אלא יש לעבוד את ה' דבר יום ביומו כאשר מידי יום צריך להוסיף עבודה נוספת על פני היום הקודם. ומשמעות דברי חז"ל היא שהאדם צריך לקבל על עצמו מידי יום או מידי תקופה קבלה קטנה, וכאשר היא נעשית בעבורו שטח כבוש והוא עומד בה בהצלחה, עליו להוסיף ולקבל קבלה נוספת, אך עם זה צריך להתמיד במה שכבר קיבל על עצמו עד עתה, וכך כאשר האדם מוסיף והולך בעבודת ה' יכול הוא להגיע לדרגות רוחניות גבוהות ונישאות.

מצינו ביוסף הצדיק שהיה בארץ נכר רחוק מבית אביו ומכל דבר שריח קדושה נודף ממנו, ובשעה שיוסף היה מצוי במצרים - ארץ טומאה וזימה, עמדו בפתחו ניסיונות קשים ומרים כאשר פוטיפר שניסתה להכשילו ולפתותו לדבר עבירה. והנה מצינו שלמרות ריחוקו של יוסף מבית אביו, עמד הוא בגבורה בקשיים ובניסיונות שבאו עליו ולא רק זאת אלא כאשר נתמנה הוא למושל על ארץ מצרים, לא גבה ליבו אלא תלה הכל בקב"ה, ואמר לכל הסובבים אותו "את ה' אני ירא" (בראשית מב, יח). וכידוע יוסף היה יפה תואר כפי שאומרים חז"ל שכאשר יוסף היה עובר ברחוב כל הנשים היו נושאות עיניהם אליו, ומרוב ההתרגשות ובלבול שהייתה בהם כאשר ראו את יוסף, הם תחטו את אצבעותיהן בסכינים שהיו להם בידיים לחתוך פירות. ומדברי חז"ל אלו למדים אנו לגבי יופיו של יוסף שלא היה כמוהו בנמצא, והנה יוסף לא התגאה ביופיו כלל ושמר על עצמו מכל משמר לבל יבוא לידי עבירה, ויש להבין מנין שאב יוסף את הכוח להישאר במדרגתו ולא ליפול ממנה למרות כל הטומאה והזימה שסבבה אותו.

ויש לדעת שהתורה לבדה אין בכוחה בכדי להגן על האדם, אלא יש צורך בתורה של עמל שהיא בבחינת מוסיף והולך, כפי שבית הלל יסדו לנו בחג החנוכה להדליק ולהוסיף כל יום נר נוסף - רמז לעבודת ה'. והנה אין זה חידוש הלכתי בלבד שחידשו לנו בית הלל, אלא ציון דרך בחיי היהודי שעליו להעלות נר תמיד, ולא יסתפק במצב הרוחני בו הוא נתון עתה, אלא ישאף תמיד להתקדם הלאה והלאה בעבודת ה'. ועניין זה למדנו מיוסף שהוא ראה בחוכמתו שאם לא יהיה בבחינת מוסיף והולך על תורת אביו, הרי שיכול הוא חלילה להתדרדר אל תהום רוחני שהחזרה ממנו קשה עד מאוד. ומשום הכי התאמץ מאוד בקיום המצוות וירא את ה' אלוקיו, מתוך שחפץ הוא להמשיך מסורת אבותיו בידי, מציאות היכולה לבוא לידי ביטוי רק על ידי הוספה והתמדה בעבודת ה'.

חיים בפרשה

ממשנתו של הקדוש רבינו חיים בן עטר זיע"א

"ויאמר יהודה אל ישראל אביו שלחה הנער אתי ונקומה ונלכה ונחיה ולא נמות גם אנחנו גם אתה גם טפנו" (מג, ח)

ואומר "גם אתה" - אחרו הזכרת חיות אביהם לחיותם. אפשר שנתכוונו לדבר כפי הדין, שחיי אדם קודמין אפילו לחיי אביו. או אפשר שנתכוונו לדבר בדרך לא זו אף זו. והוא העליון. או יאמר על זה הדרך לא הם לבד בהליכתם יחיו, אלא גם אתה צריך לדבר כי אין לחם בכל הארץ זולת במצרים, והוא מסוכן אם לא ילכו. ואומרו "גם טפנו" - באחרונה, כי בניו של אדם חביבין עליו מגופו. וצא ולמד מדוד שאמר על אבשלום, הגם שהיה רודף אביו, מי יתן מותי וגו' (ש"ב יט, א).

קולמוס הלב

פיטו לחנוכה מכ"ק רבי חיים פינטו הגדול זיע"א
סימן: אני חיים פינטו. נועם ימינך תסעדני

א-לי אַרומֶמְנֶהוּ. אִין יַחִיד פִּיחודוֹ. נֶס לִבְנֵי מִתְתִיֶהוּ. עֶשֶׂה פֶּלֶא לְבָדוֹ. פֶּדָה עֶדָה נְדָה. מְלֵא אֶרֶץ כְּבֹדוֹ.

הדו לה' פי טוב פי לעולם חסדו.

נִוְעָצוּ יַחַד רַעְיָהּ. הַיְוֹנִים עָלֵינוּ. מִצְוֹת א-ל גְּדוֹל דַּעְהָ. לְהַעֲבִיר מִמֶּנּוּ. אָנוּ קִמְנוּ שִׁשְׁנוּ. גְּבַר חֲסָדוֹ עָלֵינוּ.

הדו לה' פי טוב פי לעולם חסדו.

יְוֹנִים בֵּית א-ל בָּאוּ. טִמְאוּ הַשְּׁמַיִם. בְּדָקוּ וְהִנֵּה מִצְאוּ. פֶּךְ מִפְּקַיִם קִטְנִים. אָטוּם חֲתוּם סְתוּם. כִּהֵן כּוֹנְנָה יָדוֹ.

הדו לה' פי טוב פי לעולם חסדו.

חֲלַק וְשַׁעוֹר לִילָהּ. אַחַת לְבַד הִיָּה בּוֹ. בִּרְכַת נוֹרָא עָלֵיהָ, שְׂרָתָהּ תוֹךְ הַנְּשָׂאָר בּוֹ. קִמוּ עֲצֵמוּ עִמּוֹ. קִמוּ וַיִּתְעוֹדְדוּ.

הדו לה' פי טוב פי לעולם חסדו.

יַחִיד מֶסֶר גְּבוּרִים, בְּיַד אִישִׁים חֲלָשִׁים. קָרְנוּ יִשְׂרָאֵל הַרִים. עַל הַצָּרִים הַנוֹגְשִׁים. אֶפְלוּ כְּלוּ נִפְלוּ, נִגְרָשׁוּ וְשׁוֹדְדוּ.

הדו לה' פי טוב פי לעולם חסדו.

יָמִים אֲלֵה נִקְבְּעוּ, בְּהִלָּל וּבְהוֹדָאָה. כִּי נִפְשׁוֹתֵם נוֹשְׁעוּ. מִיַּד צָר גְּאָה גְּאָה. שִׁירוֹ גִּילוֹ סִלוֹ. לֶא-ל גְּדוֹל כְּבֹדוֹ.

הדו לה' פי טוב פי לעולם חסדו.

מְשִׁתָּה וְשִׁמְחָה יִהְיוּ בָם. מְטַעֲמִים אֲמורִים. הַנְּרוֹת הֵם חַיּוּבִים. נַעֲשִׂים וְנִזְכָּרִים. צֵאוּ בֵּאוּ רְאוּ. הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְמַדּוֹ.

הדו לה' פי טוב פי לעולם חסדו.

פְּתִילוֹת יַחַד נִמְנוּ. טוֹב טַעֲמָם וְנִימוֹקָם בְּמִסְפָּר לוֹ יִמְנוּ. כִּי כֵן דִּינָם וְחוֹקָם. שְׁמֵרוּ הוֹדוֹ עֲזְרוּ. אֲשֶׁר לֹא תִשְׁגִּי יָדוֹ.

הדו לה' פי טוב פי לעולם חסדו.

מסילות לאמונה

מה הסיפור של חנוכה?

קבוצת יהודים קטנה, ה'מכבים', התארגנה למלחמת קיום; קבוצה קטנה זו לא נלחמה על חיה או על אדמתה, היא נלחמה על נשמתה.

כולם משבחים את אומץ ליבם של המכבים, כולם מהללים את מעשי הגבורה שלהם. ומה הייתה קריאת הקרב שלהם? "מי לה' אלי!"

מלחמת המכבים הייתה אפוא מלחמה על נשמת הפרט והכלל של עם ישראל. היוונים לא איימו על קיומנו הגשמי, להיפך, הם מאוד שמחו לשתף אותנו בחייהם ובתרבותם - בתנאי שנוותר על כל קשר לאמונתנו.

על הנייה, המלחמה שלהם נראתה אבודה מראש. צבא אספסוף יהודי נגד האימפריה היוונית. דת 'שנה' מול הומניזם ומודרניזציה. ובכל זאת הם החזיקו מעמד, ובעזרת השי"ת הם גם נצחו במלחמה. אם הם היו מאבדים את התקווה, אף אחד מאיתנו לא היה כאן היום.

זה הסיפור, בתמצית, וזה גם המסר לעבודת השי"ת; להחזיק מעמד. לא להיכנע. היצר ותחבולותיו הם אימפריה עתיקה, כלי התקשורת של היצר מלאים בדיבורים על הומניזם, קידמה ומדע, זכויות לאין סוף, כשהדרך רצופה בדריכה על הזולת ורמיסת כבודו. הנרות הללו, מזכירים לנו בימי החנוכה את אור התורה ומצוותיה, אלו שבין אדם למקום ובעיקר את המצוות שבין אדם לחבירו.

מידי בוקר אומרים אנו את הברייתא בתחילת פאה: אלו דברים שאדם אוכל פירותיהם בעולם הזה והקרן קימת לו לעולם הבא, ואלו הן; כיבוד אב ואם, וגמילות חסדים, והשכמת בית המדרש

שחרית וערבית, והכנסת אורחים, וביקור חולים, והכנסת כלה, ולוית המת, ועיון תפלה, והבאת שלום בין אדם לחברו. ותלמוד תורה כנגד כולם.

הנה רוב הדברים שהתנא מונה במשנה הם דברים שבין אדם לחבירו. וביאר הרא"ש כי הקב"ה חפץ יותר במצוות שיעשה בהם גם רצון הבריות במצוות שבין אדם לקונו. רואים מכאן שהדברים שבין אדם לחבירו הקב"ה מחשיב יותר מאשר מהדברים שבין אדם למקום.

דיוק נפלא זה מצאנו בדבריו של מרן הגאון רבי אהרן לייב שטיינמן שליט"א, בדברים שכתב על עבודת זיכור המידות שבין אדם לחבירו. הוא הוסיף עוד להאיר, שהרי מיציאת מצרים עד מתן תורה היה מ"ט יום. ולמה הוצרכו לזה? אלא לפי שכלל ישראל היו שרויים בתוך מ"ט שערים של טומאה, ואם ח"ו היו מגיעים לשער החמישים, אזי לא היה שייך לצאת מהטומאה.

מה הם שערי טומאה אלו? וכי הם נגעו בשרצים או שהיו טמאי מתים? כך שואל הגרא"ל שטיינמן שליט"א.

הוא משיב בדרך נפלאה כי שערי טומאה - הכוונה למידות הרעות, שהם היו שקועים במ"ט שערי מידות הרעות שאותם למדו מאנשי מצרים שלא היו אנשים צדיקים וישרים אלא מכשפים ושאר הדברים הרעים. ואפילו שכלל ישראל היו גרים בארץ גושן, בכל זאת הם הושפעו מהגויים ולמדו ממעשיהם, וכעת הוצרכו לתקנם ולהפכם למידות טובות.

בכדי לתקן מידה אחת צריך עבודה גדולה, כמו שידוע בשם הגר"י מסלנט זצוק"ל, שאדם יכול לעמול כל החיים לתקן מידותיו והלואי שיצליח לתקן מידה אחת. וכשיצאו ממצרים היו צריכים לתקן מ"ט מידות ולהפכם מרע לטוב, וא"כ בכל יום היו זקוקים לנס וסייעתא דשמיא מיוחדת שיוכלו להתגבר ולשפר מידה אחת עד שהגיעו למצב של "ויחן שם ישראל נגד ההר", שהתרומומו כבר לדרגה שראויין לקבל התורה.

הרב שטיינמן שליט"א, מעורר על כך שבדורות האחרונים אנו רואים שיש חסרון של 'מלבין פני חברו ברבים' ויש שהם לקויים בכאלו שופך דמים ואז חלילה מגיעים ל'שופך דמים' ממש. ולכן לפני ביאת המשיח צריכים אנו לתקן שלא יהיה ח"ו עוד אסונות, ולכן צריך לראות עד כמה להיזהר בבין אדם לחבירו שלא לפגוע בכבוד חבירו, שאם פוגעים בכבוד חבירו הרי אחר כך עלולים להגיע לפגיעה בחיי חבירו, לכן צריך כל אחד ללמוד מזה להזהר בכבוד חבירו ולא לעשות דברים שהם נגד בין אדם לחבירו.

הקריאה של החג היא אפוא; מי לה' אלי! מיהו שחפץ לעשות את רצון השי"ת, לקיים את המצוות שבין אדם לחבירו ולהקפיד בהם. מלחמת הקיום של כל יהודי נטושה על המידות הרעות, אלו שהיצר מבקש לחזור דרכם ולחבל באחדותינו. המלחמה אינה קלה, כפי שאומר רבי ישראל מסלנט, אך כפי שנלמד מהמכבים אל לנו לאבד תקוה. עלינו להכריז מלחמה ולהתחזק בתיקון המידות, להתחזק בלימוד המוסר והשי"ת ברחמי יסייע בידינו ויאיר לנו את אור התורה באהבה ושמחה.